

лізації спадкування цифрових активів і підвищенню правової визначеності у спадкових правовідносинах. У перспективі це має позитивно вплинути на ефективність правозастосування та рівень довіри громадян до інституту спадкування.

Література:

1. Цивільний кодекс України: Кодекс України; Закон від 16.01.2003 № 435-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Матеріали рекодифікації цивільного законодавства України.
3. Судово-юридичне видання Sud.ua. Як зміняться черги спадкування і що включатиметься в спадщину за оновленим Цивільним кодексом України.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-582-5-32>

ЩОДО ВИТРАТ У СПРАВІ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Сольський Володимир Степанович

аспірант кафедри права

ПВНЗ «Європейський університет»

м. Київ, Україна

У справі про неплатоспроможність фізичної особи, як і в процедурах банкрутства юридичних осіб, одним із проблемних та дискусійних питань, щодо якого виникають труднощі реалізації, є питання оплати винагороди арбітражного керуючого, як елемента витрат у судовій процедурі.

Статтею 30 КУЗПБ встановлено, що сплата основної винагороди арбітражного керуючого за виконання ним повноважень керуючого реструктуризацією, керуючого реалізацією здійснюється за рахунок коштів, авансованих заявником на депозитний рахунок господарського суду, який розглядає справу, до моменту подання заяви про відкриття провадження у справі. У разі якщо процедура триває після закінчення авансованих заявником коштів, основна винагорода арбітражного керуючого сплачується за рахунок коштів, одержаних від продажу майна боржника, яке не перебуває в заставі, або коштів фонду, створеного кредиторами для виплати грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого (у разі його створення) [1].

Відповідно до статті 116 КУзПБ при поданні заяви фізична особа (боржник) повинна здійснити авансування на депозитний рахунок суду винагороди керуючому реструктуризацією за три місяці виконання повноважень та докази долучити до заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність [1].

Перебуваючи у складних фінансових обставинах заявники намагаються здешевити витрати судової процедури у справі про неплатоспроможність, або принаймні відстрочити чи розстрочити такі витрати. Водночас, арбітражні керуючі є суб'єктами незалежної професійної діяльності, яким законом гарантовано право на отримання винагороди за свою професійну діяльність.

Питання авансування винагороди арбітражного керуючого у справах про неплатоспроможність отримало послідовне нормативне та судове тлумачення, що сформувалося у низці постанов Верховного Суду, зокрема у наступних справах.

Верховий Суд у постанові від 24.09.2020 в справі № 910/2629/20 зазначав, що обов'язок боржника авансувати винагороду арбітражного керуючого до звернення з відповідною заявою до суду встановлено КУзПБ, і подання доказів авансування є обов'язковою умовою, визначеною статтею 116 зазначеного Кодексу. При цьому ані КУзПБ, ані інші діючі норми чинного законодавства не передбачають права боржника бути звільненим від авансування винагороди арбітражному керуючому при поданні такої заяви, а також умов, за яких суд може відстрочити, розстрочити чи звільнити заявника від здійснення авансування винагороди арбітражному керуючому [2].

У постанові від 23 листопада 2020 року у справі № 922/1734/20 Верховний Суд наголосив, що винагорода арбітражного керуючого має характер плати за виконання професійних обов'язків незалежного суб'єкта, а тому її сплата не впливає на баланс інтересів держави та заявника. Водночас звільнення заявника від авансування цієї винагороди на етапі подання заяви порушує баланс інтересів між боржником і арбітражним керуючим, позбавляючи останнього права на своєчасне отримання винагороди, гарантоване абзацом п'ятим статті 3 КУзПБ. Законодавство не передбачає жодних підстав для відстрочення, розстрочення або звільнення від обов'язку авансування винагороди арбітражному керуючому [3].

В постанові від 19 листопада 2020 року у справі № 910/726/20 Верховний Суд уточнив, що стаття 116 КУзПБ не містить положень, які б дозволяли розподілити обов'язок авансування винагороди між кредиторами або покласти на них обов'язок створення відповідного фонду. Натомість стаття 114 КУзПБ передбачає лише право кредиторів встановити арбітражному керуючому додаткову винагороду за рахунок власних коштів, але не авансувати її [4].

Ці підходи були розширені у постанові від 17 лютого 2021 року у справі № 927/166/20, де Верховний Суд підтвердив, що обов'язок боржника авансувати винагороду арбітражному керуючому до подання заяви про відкриття провадження прямо передбачений статтею 116 КУЗПБ. Подання доказів такої сплати є обов'язковою умовою для відкриття провадження. Законодавство не передбачає можливості звільнення боржника від цього обов'язку, а також не допускає застосування аналогії із нормами Закону України «Про судовий збір», оскільки авансування винагороди та сплата судового збору мають різну правову природу, регулюються різними нормативно-правовими актами та мають різну мету [5].

Таким чином, фізична особа – боржник, яка зверталась до суду із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність, була зобов'язана у всіх випадках здійснити авансування винагороди керуючому реструктуризацією за три місяці виконання ним повноважень шляхом внесення відповідної суми на депозитний рахунок суду. Відсутність доказів такої сплати було підставою для відмови у відкритті провадження.

В той же час, доповнення КУЗПБ у 2023 році пунктом 1⁶ Розділу «Прикінцеві та перехідні положення» суттєво змінило доступність процедури неплатоспроможності фізичних осіб для боржників під час воєнного стану. Зазначеною нормою передбачено, що протягом усього періоду воєнного стану та шести місяців після його завершення відкриття справи про неплатоспроможність можливе без сплати внеску на авансування винагороди арбітражному керуючому на депозитний рахунок суду [1].

Замість авансування боржник отримав можливість укласти угоду з арбітражним керуючим про умови оплати винагороди, наприклад, про поетапну оплату. У практиці часто застосовується модель щомісячних виплат, що дає змогу боржнику розподілити фінансове навантаження у часі. Такий підхід фактично демократизував доступ до процедури та значно розширив коло громадян, здатних ініціювати банкрутство, особливо у ситуаціях втрати доходу чи майна через війну.

Підсумовуючи можна відзначити, що така модель правового регулювання питання авансування винагороди арбітражного керуючого виявилась життєздатною. Отже, вбачається за доцільне розглянути питання імплементації такого підходу і після завершення періоду воєнного стану.

Література:

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII: станом на 20.09.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 15.12.2025).

2. Постанова Верховного Суду від 24.09.2020 у справі № 910/2629/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://www.reyestr.court.gov.ua/Review/91786468> (дата звернення: 15.12.2025).

3. Постанова Верховного Суду від 23.11.2020 у справі № 922/1734/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93037900> (дата звернення: 15.12.2025).

4. Постанова Верховного Суду від 19.11.2020 у справі № 910/726/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93229371> (дата звернення: 16.12.2025).

5. Постанова Верховного Суду від 17.02.2021 у справі № 927/166/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95066790> (дата звернення: 16.12.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-582-5-33>

ЮРИДИЧНИЙ КОНФЛІКТ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ

Філіппських Марія Олександрівна

*старший викладач кафедри морського та господарського права
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Юридична конфліктологія, як новий науковий напрям, виникла на стику юриспруденції й загальної конфліктології. Юридичний конфлікт є різновидом соціального конфлікту, в основі якого лежить протилежність поглядів, інтересів, потреб двох або декількох суб'єктів, що призводить до їхнього протистояння.

Юридичний конфлікт є найбільш цивілізованою формою протистояння, оскільки тут має місце певна процедура протікання конфлікту і його вирішення, як правило, надано правової форми, що санкціонована державою. У зв'язку з безліччю ситуацій, за яких можуть протиставлятися інтереси різних суб'єктів у сфері охорони здоров'я, вивчення природи юридичних конфліктів у медицині є украй необхідним.

Окремий випадок наявності невдоволення пацієнта із приводу результатів його лікування у даній лікувально – профілактичній установі типовий варіант можливого юридичного конфлікту, сторонами